

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
“УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА”
Факультет суспільних і прикладних наук
Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчально-методичної роботи
 Ярослав ШТАНЬКО
“_19_”_грудня_2025 р.

ОСНОВИ ПСИХОСОМАТИКИ
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність:	053 Психологія
Освітньо-професійна (освітньо-наукова програма)	«Психологія»
Освітній рівень:	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни:	Обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	Українська

Івано-Франківськ
2025

РОЗРОБНИК:

к. психол. н., доцент, доцент

кафедри психології

Олександра ПИТЛЮК-СМЕРЕЧИНСЬКА

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри психології

протокол №5 , від 18.12.2025 р.

зав.каф.

Олена ХАЛІК

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОПП

СХВАЛЕНО:

Олег ЗАПУХЛЯК

на засіданні Науково-методичної ради, протокол №5 від 19.12.2026 р.

e-mail	oleksandra.pytliuk-smerechynska@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	Кафедра психології
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/user/profile.php

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни. Курс «Основи психосоматики» характеризується тісними міждисциплінарними зв'язками із загальною психологією, психофізіологією та багатьма іншими галузями психологічних дисциплін. Вивчення даного курсу сприяє поглибленому розумінню особливостей та причин виникнення психосоматичних розладів особистості. Способів психологічної роботи з таким типом проявів психіки, загальних закономірностей психологічних впливів, спрямованих на оптимізацію стану психосоматичних клієнтів.

Мета та завдання курсу полягає в розширенні когнітивних можливостей студентів, наданні їм фундаментальних знань для розуміння механізмів впливу психологічних (переважно психогенних) факторів на виникнення і подальшу динаміку соматичних (тілесних) захворювань, що супроводжується функціональними змінами і патологічними порушеннями в органах. Розуміння зв'язків між характеристиками особистості (конституційними особливостями, рисами характеру, стилями поведінки, типами емоційних конфліктів) і тими чи іншими соматичними захворюваннями.

У процесі вивчення здобувач освіти повинен **знати**: структуру та організацію психотерапевтичної допомоги в Україні, сучасний стан психотерапевтичної допомоги;

- теоретичні основи психосоматики та соматопсихіки;
- сучасні методи роботи психолога при різних типах психосоматичних розділів.

вміти:

- провести первинну діагностику психосоматичних розладів;
- зібрати анамнез і провести його аналіз;
- обрати відповідні інструменти психологічної допомоги;
- проаналізувати і зробити висновки за результатами психологічних методів дослідження;

– скласти і науково обґрунтувати напрямки в проведенні етіопатогенетичних методів психологічного супроводу психосоматичних розладів.

Компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП «Психологія», введеної в дію ЗВО «Університет Короля Данила» «01» вересня 2024 року).

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
ЗК1.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	ПРН1.Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв’язання
ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	ПРН2.Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань
ЗК4.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	ПРН3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч.з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення
СК1.Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології	ПРН4.Обґрунтувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел
СК2.Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ	ПРН6.Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження
СК3.Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема в контексті організації заходів реального втручання)..	ПРН7.Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки
СК4.Здатність самостійно опрацьовувати психологічну інформацію з різних джерел	ПРН 15.Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку
	ПРН16.Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога

	ПРН18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначити зміст запиту до супервізії
--	---

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	2		
Семестр	4		
Кількість кредитів ЄКТС	3		
Аудиторні навчальні заняття	лекції	22 год.	4 год.
	семінари, практичні	20 год.	4 год.
Самостійна робота		48 год.	96 год.
Форма підсумкового контролю	Залік		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Основи психології, Психологія вікових особливостей особистості, Психологія розвитку особистості, Психофізіологія	Основи психологічного консультування, Клінічна психологія

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Загальні питання психосоматики

Тема 1. Поняття про психосоматику у сучасній науці (4 год)

Психосоматика. Визначення поняття. Історія виникнення. Психосоматичні теорії і моделі. Сучасні уявлення про психосоматичні захворювання. Роль Ф. Александера, Ф. Данбар, А. Маслоу. Поняття

алекситимії. Стратегії поведінки при стресі. Копінг-поведінка, типи і стратегії. Стили поведінки. Джерела емоційно обумовлених (психосоматичних) захворювань. Внутрішня картина хвороби. Типи емоційного відношення хворих до своєї хвороби. Нозогенії (психогенні реакції) при психосоматичних захворюваннях. Класифікації та клінічна картина різних варіантів нозогеній. Особливості психосоматичних розладів і методів психотерапії у дитячому віці.

Питання для самостійного вивчення. *Історія розвитку вчення про психосоматику. Основні ознаки та причини психосоматичних розладів. Наукові підходи до розуміння психосоматики. Розуміння психосоматики в теорії Носрата Пезешкіана. Психосоматична медицина: принципи використання. [1], [2],[3].*

Тема 2. Діагностика психосоматичних захворювань (4 год)

Діагностична бесіда. Алгоритм проведення. Психологічні тести в психосоматичній практиці. Торонтська алекситимічна шкала. Проективні методики. Особистісні опитувальники. Тести для виявлення різних форм психічних розладів (тривожних, депресивних та інших).

Питання для самостійного вивчення. *Хибне коло соматизації. Протокол збору психосоматичного анамнезу. Первинна і вторинна вигода від хвороби. Правила взаємодії фахівців суміжних спеціальностей в процесі діагностики психосоматичних розладів. Види прихованих депресій, соматична депресія [2],[3].*

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Психосоматичні розлади органів і систем людини: етіологія, патогенез

Тема 3. Психосоматика органів дихання, серцево-судинних захворювань. Психологічний супровід даної групи захворювань (4 год)

Бронхіальна астма. Картина особистості. Психотерапія. Синдром гіпервентиляції. Картина особистості і варіанти психотерапії. Панічні атаки - клінічна карита, психотерапія. Есенціальна гіпертонія, ішемічна хвороба серця, кардіофобічний невроз і порушення серцевого ритму. Картина особистості при захворюваннях серцево-судинної системи та особливості психотерапії при цих психосоматичних порушеннях.

Питання для самостійного вивчення. *Серцево-судинні захворювання у стрескоронарного профілю особистості “типу А”. Стенокардія, аритмія, коронарний спазм у психосоматичному анамнезі. синдром да Кости ("збуджене серце"). Спазми периферичних судин при хворобі як наслідок тютюнопаління, окремий вид токсикоманії. Третій тип психосоматичних розладів за М. Блейхером) [2], [3].*

Тема 4. Психотерапія при психосоматичних захворюваннях шлунково-кишкового тракту і порушеннях харчової поведінки. Психологічний супровід даної групи захворювань (4 год)

Виразка шлунку і дванадцятипалої кишки, закріплення та емоційні діарея, „синдром дратівливої кишки”, виразковий коліт і хвороба Крона, порушення ковтання. Особливості особистості та психотерапії при цих стражданнях. Нервова анорексія і булімія, ожиріння. Види порушень харчової поведінки в підлітковому віці. Арфіт. Психосоматичні особливості. Методи психотерапевтичної роботи.

Питання для самостійного вивчення. *7 профілів особистості, які зумовлюють розвиток психосоматику ШКТ. Види симптомів психосоматичних порушень ШКТ: гастралгія – біль в шлунку, без зв'язку з прийомом їжі, зв'язок з емоційними факторами і втомою; психогенні нудота і блювота; відчуття «комка» у горлі; аерофагія – нападоподібна, часто гучна відрижка повітрям; психогенний галітоз – хибне відчуття пацієнтом неприємного запаху з рота; порушення чутливості язика, що виявляється печінням, тиском або поколюванням в язиці і прилеглих областях; закрепи з невrogenним компонентом – підвищена турбота про акт дефекації та поява тривоги у разі її затримки, фіксація уваги на частоті, кількості та якості своїх випорожнень; виражений больовий синдром, по відчуттям пацієнта, при за відсутності серйозної патології ШКТ. [2], [3].*

Тема 5. Психотерапія при психосоматичних захворюваннях ендокринної системи та шкіри. Психологічний супровід даної групи захворювань (2 год)

Хвороби ендокринної системи: гіпотиреоз, гіпертиреоз, цукровий діабет. Картина особистості. Види і методики психотерапії, що використовуються в роботі з цими пацієнтами. Картина особистості при захворюваннях шкіри. Психотерапія.

Питання для самостійного вивчення. *Роль психосоматичних факторів у функціонуванні гормональної системи. Вплив психологічного стресу на вироблення гормонів, що стимулюють або пригнічують активність ендокринних залоз. Взаємозв'язок емоційного стану та роботи гіпофіза. Стани депресії та тривоги, їх вплив на секрецію гормонів, що відповідають за регуляцію настрою та емоційного стану. [2],[3],[6],[7],[8].*

Тема 6. Психосоматичні гінекологічні захворювання та функціональні сексуальні порушення. Психологічний супровід даної групи захворювань. (2 год)

Порушення менструального циклу, безпліддя та психосоматичні аспекти гетерологічного і екстракорпорального запліднення. Предменструальний синдром. Психосоматичні захворювання, пов'язані з репродуктивною функцією жінки. Онкологія молочної залози та матки. Картина особистості при психосоматичних гінекологічних порушеннях. Психологічний супровід даної групи захворювань. Картина особистості при функціональних сексуальних порушеннях, особливості психотерапії.

Питання для самостійного вивчення. *Психосоматика вагітності. Порушення фази сексуального збудження у чоловіків та жінок з позиції психосоматики. Порушення фази оргазму у чоловіків та жінок з позиції психосоматики. [6],[7].*

Тема 7. Психотерапія при психосоматичних захворюваннях опорно-рухової системи та головному болі. Психологічний супровід даної групи захворювань. (4 год)

Ревматичні порушення м'яких тканин, остеохондроз і ревматоїдний артрит. Картина особистості і психотерапія при захворюваннях опорно-рухової системи. Головний біль напруги та мігрень. Особистості особливості та методи психотерапії, що застосовуються при головному болі.

Питання для самостійного вивчення. *Психосоматична карта страхів. Види психосоматичного головного болю: мігрень, кластерний біль, цефалгія, пульсуючий головний біль, головний біль напруги. Вегетосудинна дистонія - діагноз якого не існує. [6],[7].*

Зміст семінарських занять

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Загальні питання психосоматики

Тема 1. Поняття про психосоматику у сучасній науці. (2 год)

Психосоматика. Визначення поняття. Історія виникнення. Психосоматичні теорії і моделі. Сучасні уявлення про психосоматичні захворювання. Роль Ф. Александера, Ф. Данбар, А. Маслоу. Поняття алекситимії. Стратегії поведінки при стресі. Копінг-поведінка, типи і стратегії. Стили поведінки. Роль психосоматики у формуванні сучасних уявлень про єдність соматичного і психічного. Психодинамічні підходи: концепція істеричної конверсії й органічного еквівалента тривожних станів (З.Фройд); психосоматичний симптом як доля інстинкту(П.Федерн); організм як символ (Г.Гродек); теорія ресоматизації (М. Шур); теорія морбогенних стосунків матері і дитини (Г.Аммон); теорія алекситимії (Немайя)

Завдання для самостійної роботи: зробити підбірку проєктів з питань промоції психічного здоров'я, які діють в Україні останні 5 років. Проаналізувати сутність нейрогуморальної та психофізіологічної теорій (Г. Енджел). [1], [2],[3].

Тема 2. Діагностика психосоматичних захворювань (2 год)

Діагностична бесіда. Алгоритм проведення. Психологічні тести в психосоматичній практиці. Торонтська алекситимична шкала. Проективні методики. Особистісні опитувальники. Тести для виявлення різних форм психічних розладів (тривожних, депресивних та інші). Дослідження психосоматичних розладів за допомогою Гісенівського опитувальника соматичних скарг та Контрольного списку симптомів – Symptom-Check-List. Актуальність. Шкали опитувальника. Ознайомлення з інструкцією та ключем. Контрольного списку симптомів. Оцінка критичних життєвих подій за допомогою «Оціночної шкали повторного соціального пристосування» Холмса і Райха. Вплив стресу на розвиток психосоматичних розладів. Дослідження стресу у осіб із психосоматичними розладами за допомогою Шкали психологічного стресу. Дослідження стратегій подолання стресу за допомогою опитувальника способів допінгу Р. Лазаруса.

Завдання для самостійної роботи: Практичне використання методик діагностики соматизації психічних порушень: Самоопитувальник стану здоров'я пацієнта PHQ; Чотирьохвимірний анкета симптомів (4DSQ); Шкала соматичних симптомів (SSS-8). [1], [2],[3].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Психосоматичні розлади органів і систем

людини: етіологія, патогенез

Тема 3. Психосоматика органів дихання, серцево-судинних захворювань. Психологічний супровід даної групи захворювань (2 год.)

Психосоматичні причини бронхіальної астми. Картина особистості. Психотерапія. Синдром гіпервентиляції: картина особистості і варіанти психотерапії. Есенціальна гіпертонія, ішемічна хвороба серця, кардіофобічний невроз і порушення серцевого ритму - психосоматичний аналіз. Картина особистості при захворюваннях серцево-судинної системи та особливості психотерапії при цих психосоматичних порушеннях

Завдання для самостійної роботи: *Підібрати методи тілесної психотерапії для роботи із проблемами органів дихання психосоматичного походження (не менше 3-ох). Підібрати методи тілесної психотерапії для роботи із проблемами серцево-судинної системи психосоматичного походження (не менше 3-ох). Оформити у вигляді методичних інструкцій для пацієнта [2],[3].*

Тема 4. Психотерапія при психосоматичних захворюваннях шлунково-кишкового тракту і порушеннях харчової поведінки. Психологічний супровід даної групи захворювань (4 год)

Психосоматична картина виразки шлунку і дванадцятипалої кишки. Психосоматика утруднень дефекації, діарея, „синдром роздратованої кишки”, виразковий коліт і хвороба Крона, порушення ковтання. Особливості особистості та психотерапії при цих стражданнях. Нервова анорексія і булімія, ожиріння. Психосоматичні особливості. Методи психотерапевтичної роботи з РХП. Принципи роботи з таблицею діагностики розладів харчової поведінки. Поняття про арфіт, як окремий розлад харчової поведінки. Особливості та причини розладів харчової поведінки у підлітків.

Завдання для самостійної роботи: *Опрацювати діагностичні критерії невrogenної анорексії; невrogenної булімії; розладу з приступами переїдання; Опрацювати загальний опитувальник розладів харчової поведінки. Опрацювати сучасні науково обґрунтовані протоколи допомоги лікування розладів харчової поведінки: [2],[3],[6],[7],[8]. (<https://k-s.org.ua/resources/mh-academy/ed/>) [2],[3].*

Тема 5. Психосоматичні захворювання ендокринної системи та шкіри. Психологічний супровід даної групи захворювань (2 год)

Психосоматика хвороб ендокринної системи: гіпотиреоз, гіпертиреоз, цукровий діабет. Картина особистості. Принципи роботи із діагностичними

інструментами. Види і методики психотерапії, що використовуються в роботі з цими пацієнтами. Картина особистості при захворюваннях шкіри. Психосоматика алергічних захворювань. Психотерапія. Психосоматика захворювань шкіри у дітей.

Завдання для самостійної роботи. Здійснити аналіз психологічних особливостей головних героїв художніх фільмів. Для цього варто обрати 2 фільми зі списку і написати психологічне есе. В есе потрібно вказати вік героя; психологічний феномен, що представлений у поведінці героя фільму (описати конкретні ситуації, що це підтверджують); причини формування феномену; соціальну ситуацію розвитку.

Список фільмів: Винні зірки (2014); Близнюки (2014); Елен (2009); Безпорадний (2007); Маленька міс Щастя (2006); Полліанна (2003); Цілитель Адамс (1998); Розумник Уїлл Хантинг (1997).

Тема 6. Психосоматичні гінекологічні захворювання та функціональні сексуальні порушення. Психологічний супровід даної групи захворювань. (4 год)

Порушення менструального циклу, як наслідок стресу, емоційної напруги, дезадаптації. Психологічне безпліддя. Психосоматичні аспекти гетерологічного і екстракорпорального запліднення. Предменструальний синдром. Психосоматичні захворювання, пов'язані з репродуктивною функцією жінки. Онкологія молочної залози та матки. Картина особистості при психосоматичних гінекологічних порушеннях. Види психотерапії. Картина особистості при функціональних сексуальних порушеннях, особливості психотерапії. Психосоматичні порушення сексуальної функції у чоловіків. Психосоматика вагітності. Перенатальні страхи. Психологічна готовність до материнства.

Завдання для самостійної роботи: Проаналізувати вплив емоційного напруження, стресу, тривоги, депресії, негативних думок на функціонування статевої системи. Проаналізувати сучасні ефективні підходи до відновлення репродуктивного благополуччя через гармонізацію психічних та фізіологічних аспектів (оформити письмово висновки у вигляді презентації. [6],[7].

Тема 7. Психосоматичні захворювання опорно-рухової системи та головного болю. Психологічний супровід даної групи захворювань. (4 год)

Вплив емоцій на стан м'язів спини. Психосоматика хронічного болю, остеохондроз і ревматоїдний артрит. Картина особистості і психотерапія при захворюваннях опорно-рухової системи. Головний біль напруги та мігрень. Види головного болю та психосоматичні причини. Особистості особливості та методи психотерапії, що застосовуються при головному болю. Загальна характеристика хвороб опорно-рухового апарату. Фіброміалгія

Завдання для самостійної роботи. *Описати “Психологічний портрет” хворих на “фіброміалгію”. Описати психологічний портрет людини при захворюванні “Ревматоїдний артрит”. Розробити методи тілесноорієнтованої терапії психосоматичного головного болю (5 технік). Техніки EMDR в роботі з психосоматичним головним болем [6],[7].*

Зміст самостійної роботи здобувачів

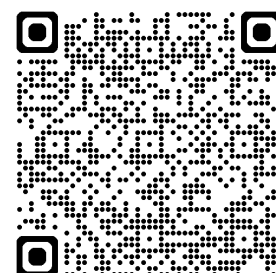
Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни:

Найменування видів робіт	Розподіл годин за формами навчання	
	денна	заочна
Самостійна робота, год, у т.ч.:	48	82
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	20	34
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	20	34
Підготовка звітів з практичних робіт	-	4
Підготовка до поточного контролю	2	4
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	6	6

ПОЛІТИКА КУРСУ

1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

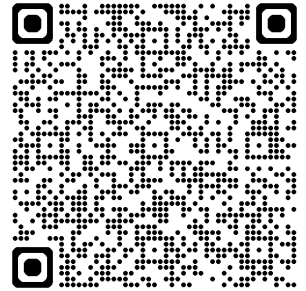
2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

4) щодо дотримання академічної доброчесності

“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#). “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права

перескладання. Ознайомитись з відповідним документом можна за [посиланням](#).
Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [посиланням](#).

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

№ п/п	Перелік сертифікованих (безкоштовних) онлайн-курсів	Перелік тем, які можуть бути перезараховані (за умови наявності сертифіката на ім'я та прізвище студента/студентки)
1.		
2.		

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця.

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання
ПРН1.Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання	бесіда бесіда-діалог аналітичний	усний контроль програмований контроль
ПРН2.Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань	бесіда; бесіда-діалог; аналітичний; комп'ютерні і мультимедійні методи індуктивний;	самооцінювання

	бесіда мозковий штурм	
ПРН3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення	комп'ютерні і мультимедійні методи індуктивний; аналітичний; дослідницький	письмовий контроль
ПРН4. Обґрунтувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел	порівняльний; аналітичний	самооцінювання
ПРН6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження	синтетичний	поточний контроль
ПРН7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки	репродуктивний; проблемно-пошуковий	поточний контроль
ПРН 15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку	репродуктивний	самооцінювання
ПРН16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога	аналітичний дискусія	поточний контроль
ПРН18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначити зміст запиту до супервізії	творчий; кейс-метод	усний контроль; письмовий

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Вид	Зміст	% від загальної	Бал
-----	-------	-----------------	-----

		оцінки	min	max
Поточні контрольні заходи	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи	екзамен	40	24	40
Всього:	-	100	60	100

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали – “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Критерії оцінювання відповіді на практичному занятті:

Кількість балів	Характеристика
5 балів	Здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу. Ініціативне та творче ставлення до виконання різних типів завдань. Правильно виконує усі завдання. Здобувач освіти володіє всіма необхідними практичними навичками.
4 бали	В більшій мірі володіє навчальним матеріалом, але може допускати незначні помилки під час усних виступів та письмових відповідей, використовує лише обов’язкову літературу, недостатньо аргументує думку, розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань не повною мірою, допускаючи при цьому окремі неточності. Здобувач володіє більшістю необхідних практичних навичок.

3 бали	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, з помилками (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Здобувач володіє менш як половиною необхідних практичних навичок.
2 бали	Поверхнево володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, пояснити, не розуміє змісту значної частини теоретичних питань та практичних завдань, засвоєно лише деякі поняття з теми. Здобувач володіє лише деякими практичними навичками.
0 балів	Не володіє навчальним матеріалом, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

<i>Кількість балів</i>	<i>Опис критерію</i>
<i>5 балів</i>	Завдання виконано повністю, з високим рівнем якості, демонструє глибоке розуміння матеріалу. Робота характеризується творчим підходом, глибоким аналізом і застосуванням теоретичних знань на практиці. Усі аспекти завдання розкрито, а результати роботи є обґрунтованими. У практичних завданнях використано правильні методи аналізу та прийнято оптимальні рішення. Структура й оформлення роботи відповідають усім вимогам, робота вирізняється чіткістю та логічністю.
<i>4 бали</i>	Завдання виконано якісно та з дотриманням основних вимог. Робота демонструє достатній рівень розуміння матеріалу, наявність високого рівня розвитку навичок аналізу, синтезу, узагальнення. Теоретичні знання застосовано правильно, залучено відповідний інструментарій для виконання завдань. У практичних завданнях результати здебільшого коректні, хоча можуть бути незначні недоліки в деталях, таких як неповний аналіз окремих аспектів. Робота структурована й логічно оформлена, а висновки відповідають поставленим цілям. Оформлення відповідає вимогам, незначні недоліки не впливають на якість. Результати роботи можуть бути використані на практиці, але окремі аспекти потребують доопрацювання.
<i>3 бали</i>	Завдання виконано з дотриманням основних вимог, однак воно демонструє середній рівень розуміння матеріалу

	студентом. У роботі використано обмежену кількість теоретичних джерел, або вони застосовані некоректно. Для практичних завдань результати мають загальну відповідність вимогам, проте присутні недоліки в деталях, таких як неповне розкриття задачі чи наявність окремих помилок. Студент демонструє здатність виконувати завдання, але без достатньої глибини та критичного осмислення. Наявні недоліки в структурі роботи або застосуванні методів. Частково дотримано вимоги до оформлення, але є логічні неточності. Результати роботи мають обмежене практичне значення, можливі помилки в їх застосуванні.
2 бали	Завдання виконано частково або невідповідно до поставлених вимог. Результати роботи демонструють низький рівень розуміння теми та відсутність самостійності у виконанні. При виконанні завдання спостерігається мінімальне залучення теоретичних знань, не використано за необхідності належний інструментарій. У практичних типах завдань допущено серйозні помилки, які призводять до викривлення суті роботи. Порушено вимоги до оформлення або структури, а також спостерігаються грубі помилки в обґрунтуванні рішень чи результатів. Робота хаотично структурована, не дотримано вимог до оформлення, а результати є некоректними або непридатними для практичного застосування.
0 балів	Завдання не виконано або виконано повністю неправильно

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в». До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно з **Шкалою оцінювання знань за ЄКТС**) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на екзамени без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Клінічна психодіагностика: практикум / Редактор-упорядник проф. М.В.Миколайський. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2006. 228 с.
2. Кочарян О.С., Федосєєв В.А. Завгородня Н.І., Основи психосоматики: навчальний посібник, Харків, 2017, 112с.
3. Романчук М. Розлади харчової поведінки, центр здоров'я та розвитку "Коло сім'ї" <https://k-s.org.ua/resources/mh-academy/ed/>
4. Чабан О.С., Хаустова О.О. Практична психосоматика: діагностичні шкали. 2019, 113 с.
5. Чабан О.С. Психосоматична медицина (аспекти діагностики та лікування). К., 2004. 96 с.
6. Ханецька Н. В. Психосоматика : теоретико-практичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Хмельницький, 2019. 123 с.
7. Хомуленко Т.Б. Основи психосоматики: навчально-методичний посібник, 2009, 120с.

Додаткова література

8. Булах А.І. Ресурсні компоненти особистості на різних етапах формування внутрішньої картини хвороби. *Габітус*. 2023. С.45-50.
9. Герман Дж. Психологічна травма та шлях до видуження: наслідки насильства – від знущань у сім'ї до політичного терору. Львів: Видавництво Старого Лева, 2019. 424 с.
10. Самуель Прайфер Психосоматика. Як ми можемо розуміти мову тіла. 2018.
11. Протокол з діагностики та терапії ПТСР NICE. URL: <http://ipz.org.ua/index.php/vydavnytstvo/94-knyhy-3/190-protokoly-z-diahnostyk-y-ta-terapii-ptsr-nice-2>
12. Хаустова О. О. Сучасні уявлення про психосоматичну медицину. *Психічне здоров'я*. 2017. № 4 (53). С. 5-11.
13. Peseschkian, M.D Positive Psychosomatics: Clinical Manual of Positive Psychotherapy, 2016, 654 p

